

Руйнування української церкви

Лондон. Московське радіо повідомило, що «синод греко-католицької церкви» у Львові 8 березня ц. р. постановив зіврати унію з католицькою церквою та повернутися до православної церкви. Про цю свою постанову синод повідомив Сталіна.

Лондон. Ватиканське радіо, відповідаючи на твердження радянського уряду, ніби то «синод греко-католицької церкви» у Львові постановив повернутися до православної церкви, підкреслює, що так звані «синоди» складалися з кількох священників-відступників. У всіх трьох дієцезіях вивезено або арештовано єпископів. Великій частині священників заборо-

нено відправляти богослуження. На закінчення ватиканське радіо стверджує, що радянський уряд люто переслідує греко-католицьку церкву.

Большевиське насильство над греко-католицькою церквою — це черговий удар по національній святині, проведений з метою руйнування українських організацій навіть церкви. Терор і насильство шаліє на рідній землі. Большевицькі диктатори вбивають провідників церкви, вивозять їх на заслання, де мучать по концентраційних таборах. Раніше звивчили православну церкву, а тепер руйнують греко-католицьку.

США -- військова потуга

Вашінгтон. Міністер закордонних справ Бірнс, шеф генерального штабу генерал Айзенгауер та міністер війни Петерсон заявили на тайному засіданні відділу військових справ палати репрезентантів, що США повинні займатися міцною військовою потугою доти, доти триватиме теперішній стан у світі.

На закінчення конференції проголошено спільний комюніке, в якому ховедено konieczність затримати обов'язкову військову службу та встановити загальну кількість американської армії підчас миру в 1.070.000 осіб. Петерсон обгрунтував konieczність сильної військової потуги США тим, що світ «ще не упорядкований».

Дамі повідомлено, що добровільний вступ до американської армії до 28 лютого ц. р. дав

СПІЛЬНА НАРАДА ГОЛОВНИХ ШТАБІВ США І ВЕЛ. БРИТАНІЇ

Як повідомляє «Ді Нойс Цайтунг», цими днями мало розпочатися у Вашингтоні спільне засідання військових головних штабів США і Великої Британії. Вони розглядатимуть питання взаємного використання повітряних баз для військових і цивільних цілей. Політична бола у Лондоні вважають ці наради у Вашингтоні найважливішою подією від часів припинення бойових дій.

Як заявив австралійський міністер закордонних справ, справа спільного використання баз на островах Тихого океану буде головним пунктом конференції прем'єрів англійських доміній.

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА США СПИРАТИ-МЕТЬСЯ НА ООН

Нью-Йорк. Міністер закордонних справ Бірнс заявив, що закордонна політика США опиратиметься на Організацію Об'єднаних Народів. «Якщо буде потрібно, — заявив Бірнс, — американські збройні сили будуть використані, щоб підтримати цілі і засади хартії Об'єднаних Народів... США не передбачає ніякого пакту з Советським Союзом проти Великої Британії, або з Великою Британією проти Советського Союзу як підставу для безпеки».

Міністер закордонних справ США висловив переконання, що теперішні міжнародні труднощі при добрій волі можуть бути розв'язані. «Ми не можемо допустити до того, щоб втратити наше самоопановання».

НАРАДА ТРУМЕНА І БИРНСА

Вашінгтон. Президент Трумен обмірковував міжнародний стан з міністром закордонних справ Бірнсом та секретарем Вілгоу Демю Чарлзом Розе. Подробіть про перебіг наради ще опубліковано.

ЗВЕРНЕННЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ООН ДО АНГЛІЙСЬКОГО НАРОДУ

Лондон. Генеральний секретар Організації Об'єднаних Народів, Трітве Лі, перел своїм від'їздом до Нью-Йорку мав промову в радіо до англійського народу. Він сказав: «Ледве тільки ми успішно закінчили війну, як опинилися перед новими важкими проблемами. Багато мільйонів людей стоять перед загрозою голоду і хворіб. Настав час, щоб кожний з нас приклав усе своє знання і свої енергії на добробуту своїх ближніх».

600.000. Таким чином США мають дотепер найбільшу добровільну армію в історії.

Головнокомандувач американських повітряних сил повідомив про план устійнити силу військ повітряної флотії США підчас миру на 400.000 осіб, завдання яких є охоронити закордонну політику США та забезпечувати мир.

Перське питання

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА В ПЕРСІЇ

Вашінгтон. Американське міністерство закордонних справ повідомило, що советські частини з важкими танками перейшли через советський кордон та прямують в напрямі Тегерану і західних кордонів Персії. Таке саме повідомлення подало британське міністерство закордонних справ. За повідомленнями агенції «Асошієтєд Прес», советські частини йдуть через північний Іран в південно-західному напрямку до турецьких та іракських кордонів. Танкові з'єднання червоної армії увійшли до міста Караз, 32 км. від Тегерану. Советські частини зайняли також кілька міст поблизу турецького й іракського кордонів.

Тегеран. Кілька тисяч приблизників крайньої лівої партії, Тулеґ, не допустили до парламенту після правих партій, що призвело до припинення праці парламенту. Після закінчення терміну повноважень парламенту, він фактично перестав існувати. Нових виборів не можна буде перевести, бо на підставі діючого перського закону нові вибори не можуть відбуватися доти, поки в країні перебувають чужі війська. Таким чином прем'єр Судтанег практично одержав диктаторські повноваження, що відповідає бажанням партії Тулеґ.

РАДА БЕЗПЕКИ РОЗГЛЯДАТИМЕ ПЕРСЬКЕ ПИТАННЯ

Вашінгтон. Уряд США має намір перське питання передати на розгляд Ради Безпеки Об'єднаних Народів, якщо цього кроку не зробить сама Персія.

Щодо стану в Персії президент Трумен заявив, що він не одержав ніяких урядових повідомлень про рух советських військ, а знає про них лише з часописів. Президент заявив, що становище не в таке грізне, як це собі уявляє багато людей. Він не занепокоєний міжнародним станом, бо вірить у відпруження ситуації.

Вашінгтон. Уряд Персії офіційно повідомив США, що він передає справу про перебування советських військ у північній Персії на розгляд Ради Безпеки Об'єднаних Народів. Засідання Ради Безпеки почнуться 25 березня в Нью-Йорку.

ЗАЯВА БЕВІНА В ПАЛАТІ ГРОМАД

Лондон. Міністер закордонних справ Бевін виступив перед палатою громад з промовою про стан у Персії. Міністер Бевін заявив, що не вважаючи на кількаразові заперечення про те що Росія буде дотримуватися взятих на себе зобов'язань щодо Персії, цих зобов'язань вона не дотримала. Бевін заявив, що британському уряду тяжко зрозуміти теперішню політику Советського Союзу в Персії, а ще тяжче повірити, що Сов. Союз не думає виконати взяті на себе зобов'язання. Він висловив сумнів, чи Росія захоче виконати свої зобов'язання та визнати територіальну цілісність

Незабутня дата

В боротьбі за самостійність української народ проходив етапи піднесення й занепаду, залежно від зовнішніх обставин та внутрішньої самоорганізації й поготиві своїх національно-творчих та збройних сил. Бували історичні моменти, коли вся Україна здіймалася в революційно-визвольному пориві (повстання під проводом гетьмана Богдана Хмельницького, революція й створення Соборної Української Народної Республіки в межах майже всієї етнотериторії рр. 1917-20) й народ досягав свого державно-політичного ідеалу. Знову ж бували такі моменти, коли ідеал частини України здійснювала своє право на самовизначення (Галицько-Волинська держава, Кубанська Республіка, Карпатська Україна).

Сім років тому, 15 березня 1939 р. в княжеській Хусті зібрався Сойм Карпатської України й проголосив найважливішу частину нашої землі Самостійною Республікою та ухвалив державну конституцію. На президента Республіки сойм вибрав заслуженого діяча й будителя о. Августина Волошина та затвердив раду міністрів Карпатської України.

Цей радничий день — доказ національно-політичної зрілості українського народу, зачмарил трагічні події, що огортали Срібну Землю. Підступна й зрадлива політика гітлерівської Німеччини засудила молоді республіку йду на захист на знищення. Ще перед тим, 2. XI. 1938 р. Німеччина й Італія т. зв. Віденським арбітражем відірвали від Карпатської України головні міста Ужгород, Мукачів та Берегове, позбавивши тим країну культурно-політичних, торговельних та комунікаційних центрів. Щоб вгамувати до глибини душі обурене тією постановою українське населення, міністр закордонних справ Німеччини проголосив, що речта земель Карпатської України становитиме українську державу, господарську й політичну спроможність якої забезпечить Німеччина, та поробив натяки, що те-

риторія української держави зростає прилученням до неї інших українських земель. «Засукуйте рукава й працюйте», — сказав від о. Волошини у Відні. — «Близько майбутнє принесе здійснення Ваших мрій». Нічого кращого не лишалося робити українському народові, як з обуренням прийняти до відома накинену постанову й кинутися до державно-творчої праці, вірячи в свої сили та в сили всього українського народу, який клеветав жагою воли та з надією чекав нагоди, щоб порвати московські, польські й румун. кайдани. Вся Україна з напруженою увагою слідкувала за подіями, що відбувалися на терені Срібної Землі. З Галичини, Буковини, Басарабії, з еміграції європейської й навіть американської перебували тисячі добровольців, ставали до лав будівничих нової української держави. Нечуваний творчий онтузізм охопив народні маси — Карпатська Україна росла, міцніла, дуждала та переборювала неймовірні перепони по шляху до повного визволення.

Та хіжї сили наростали навколо Срібної Землі. Малярський імперіалізм був та кував ланцюги на Карпатську Україну. Мадярщина домогалася спільних кордонів з Польщею вихтом захоплення Карпатської України, з зрадливою Німеччиною йшла їй на руку.

Події котились з раптовою швидкістю, політичний календар потував знаменні та зловіщі факти.

15 березня 1939 Сойм проголосив самостійність Карпатської України; того самого дня німецьке військо окупувало Чехію та Моравію, Німеччина задала Чехословацьку республіку й проголосила протекторат, а Словаччина стала самостійною державою; чеське військо знялось з українсько-малярського кордону й з усього краю та через Румунію й Італію пішло до Чехії; малярські орди пішли в наступ вздовж усього кордону; проти нападника виступила Українська Карпатська Січ і провела кілька героїчних боїв, але переважючі сили ворога посувались углуб краю й 16 березня зайняли столицю Карпатської України Хуст, а потім і всю країну. Змагання не уцїкло, розпорочені загони січовиків робили спротив у горах, аж доки остаточно не були знищені жорстоким ворогом.

Українське населення піддало лютому теророві ворога, тисячі найкращих синів і дочок нашого народу лядали; побиждали, а ного до в'язни, вили на страшний тортури, покартали до в'язниць і калічили в концентраційному таборі — відірвали частини тіла, вибивали очі, відірвали вуха... Письменники, журналісти, лікарі, адвокати, учителі, селяни, робітники — майже всі свідомі українські люди зазнали тортур. Тисячі українців і досі на своєму тілі носять явні сліди знущань киного ворога. Так помстився завоюванню над українськими людьми за поря до волі й незалежності. Тисячі імен героїв і мучеників вписала на свої сторінки історія України.

Мов буревій прокотилися події по Срібній Землі, в час яких український народ дав доказ своєї зрілості та здібности до державно-творчого життя. Народні маси, Карпатська Січ і влада країни боролися до останньої спроби, та неспла була перебороти навалу ворога, який ішов на нашу землю за згодою фашистівської Німеччини. Багато героїв ушло в бою, багато їх схватив ворог, замордував та кинув до в'язниць і концтраків, і багато пішло на чужину продовжувати працню й боротьбу за визволення України.

А день 15 березня 1939 р. буде джерелом, з якого черпатимуть мужність і відвагу прийдешні покоління.

І ніякий окупант, ніякий завоюник не зупинить визволення українського народу до повного визволення, до своєї самостійної держави. Гук покликую героїв наших дивеські об'єдні землі й пориває до боротьби за свободу, за демократію, за самостійну Україну.

Дм. Сіач.

ЩЕ ПРО ШПИГУНСЬКУ АФЕРУ

Оттава. Член канадського парламенту та поступової партії праці (прокомуністичної) Фред Розе арештовано у зв'язку з шпигунською аферою з закладом зрадї державної таємниці.

Крім того, дальших чотирьох з 13 арештованих обшукують на підставі здобутого доказового матеріалу про передачу советському посольству таємних інформацій.

НОРВЕГІЯ ЗАКЛАДАЄ ІНСТИТУТ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕНЬ НАД АТОМОМ

Осло. Норвегія планує закласти інститут для дослідів над атомовою енергією, який буде підпорядкований міністерству крайової оборони. На утримання цього інституту встановлено один мільйон норв. рїчю.

Персії. Бритійський уряд буде з малим дивитись на всілякі розвізання перським проблем, що було допущено під впливом у час перебування советських військ у Персії. На закінчення Бевін сказав, що британський уряд не зробить ще ніякої ухвали про закінчення британських військ з Персії новими військами та що в цій справі не було ніяких переговорів з перським урядом.

Тегеран. З Тегерану неофіційно знову повідомлено про нові рухи советських військ у напрямку Персії. Як повідомляють кореспонденти з Тегерану, Росія зажадала створення в Персії республіки, лівальної до Советського Союзу та забезпечення надійних комунікацій.

Як подає агенція НС, племена курдів у північно-західному закутті Персії на кордонах між Азербайджаном, Туреччиною і Іраком проголосили нову республіку курдів. Провідник курдів має близькі зв'язки з советським урядом в Азербайджані. Уряд Іраку і Туреччини отягнули свої війська до кордонів, щоб запобігти будь-яким несподіванкам.

ТУРЕЧЧИНА НА СТОРОНИ

Анкара. В Туреччині стежать за рухами советських військ з великою увагою. Члени турецького уряду заявили, що Туреччина не створює ніякої інвазії та буде боронитися збройно. Дипломатичні бола вважають, що Советські пересунення війська є маневром, який має на меті зробити натиск на Туреччину в справі провінцій Казр і Арзаган. Турецька армія цілком підготована, а її воєнна сила доходить до мільйона воєнків.

Тегеран. Іракський воєнний міністер Ахмед заявив: «Посилання советських військ в північній Ірані є прямим загрозою для національної безпеки». Сила червоної армії в Азербайджані збільшилася втричі у порівнянні до сил, що були ще місяць тому.

СОВЕТСЬКЕ ВИЯСНЕННЯ

Москва. Советський журналіст Аделсєєв виступив на шпальтах часопису «Известія» із статтею, в якій говорить, що Сов. Союз мусить бути особливо чуйним до панівних іракських кіл та їхніх зовнішньо-політичних намірів. В Ірані мають ще вплив ті особи, які за допомогою Гітлера хотїли приєднати до перської держави советський Азербайджан та область Баку.

Агенція Тасс видала спростовання, в якому говорить, що комюнікат американського міністерства закордонних справ про рух советських військ в напрямку іраксько-турецького кордону не має підстав. У відвід на це міністерство закордонних справ США ствердило, що всілякі про такі рухи військ не тільки підтвержуються, а що рух, відбувається далі. В наслідок цього уряд США вислав нове запитання до Москви про цілі цих пересувань советського війська.

Промова Черчіля в Нью-Йорку

Нью-Йорк. Черчіль виступив з новою промовою з нагоди урочистої на його честь банкету у Нью-Йорку. В цій промові Черчіль заявив, що він не вірить в те, що війна загрожуватиме або що її не можна уникнути. Далі заявив Черчіль, не вірячи в те, що війна загрожуватиме або що її не можна уникнути. Далі заявив Черчіль, не вірячи в те, що війна загрожуватиме або що її не можна уникнути.

Щодо своєї промови у Фультоні Черчіль заявив: «Я не хочу ані одного слова забрати назад чи змінити».

До ситуації в Персії, Черчіль сказав: «Росіяни мають дуже добру методу: умови, які їм не подобаються, робити безпредметними. Ця дорога стоїть їм тепер відвором». Америка і Англія, виконуючи тегеранську угоду, опустити Персію. Коли ж російський уряд, замість зробити це саме, навпаки, ще послав військові контингенти, то це саме є одним з тих випадків, для яких створено Світову Раду Безпеки. Совет. Союз не має також підстав покаржувати, що за свою участь у війні він належно не винагороджений. Втрати були тяжкі, але й зобов'язані надзвичайні».

Від Японії, яка була переможена майже виключно американською зброєю, Росія одержала усі території, які вона втратила 40 років тому. Далі, на заході Росії пообіцяно велику частину Фінляндії і балтійські держави, а також не дискутувало більше над лінією Керзона.

Щодо проблеми Дарданелів, то Америка і Англія запропонували Совет. Союзу в Потсдамі гарантію вільного права переходу через Дарданелли. Туреччина також до цієї гарантії прилучилася. Але нам сказали, що цього замало, а саме: «Росія повинна мати ще там укріплені фортифікації». І це не для того, щоб тримати Дарданелли отвором, а щоб як єдина нація мати силу їх замкнути. Це суперечить засаді вільності великих країн Європи. Наша пропозиція і надалі є актуальною. Якщо Сов. Союз буде і далі робити натиск на Туреччину, то проблему повинна вирішити Світова Рада Безпеки. Черчіль заперечив думку, що теперішній британський кабінет не є демократич-

НЕ КОМИСАРІАТИ, А МІНІСТЕРСТВА В СССР

Москва. На засіданні Верховної ради СССР одностайно вибрано Сталіна головою ради міністрів Советського Союзу з уповноваженнями створити новий уряд. Перебрання Сталіна на верховною радою відбулося після його формальної димісії. Далі постановою верховної ради переіменовано народних комісарів у «міністрів» та ради народних комісарів у «раду міністрів Советського Союзу». Це переіменування стосується також союзних і автономних республік.

Голова плянкової комісії Вознесенський виступив перед верховною радою цілі нового п'ятирічного плану, за яким передбачається підвищення продукції в півтора рази більше у відношенні до передвоєнного стану. Перевага советської системи дасть можливість, як сказав Вознесенський, перегнати досягнення капіталістичних держав в усіх ділянках, включаючи також техніку. Потім Вознесенський закликав у своїй промові дальшого посилення советських збройних сил, щоб протиставитися небезпечній нападці на Советський Союз. Як чергові завдання назвав він усунення системи раціоналізації в найкоротші терміни, відбудову знівчених війною територій, збільшення промислової продукції та дальший розвиток тяжкої індустрії.

ПРОМОВА АНГЛІЙСЬКОГО МІНІСТРА ЗАМОРОДНИХ СПРАВ

Лондон. Під час промов у Уельсі, Бевін заявив: «І при різних поглядах на життя Великої Британії, США і Советського Союзу може дійти до порозуміння, якщо народи стануть терпеливими та не догматичними».

Про свою пропозицію 50-літньої пакту призначив з Советським Союзом Бевін сказав: «Пропозиція ця була поважною, і я хотів її далі підтримувати, не зв'язуючи на всі розчарування, які я, можливо, міг би мати».

Далі міністр сказав: «Я нічого не хочу робити такого, щоб підбурювало одну групу людей проти іншої, нічого, що нагадувало б навіть здалека агресію. Я звертаюсь до інших країн, що завжди можуть мати свої історичні мотиви, вистерігатися агресії — чи то у вигляді пропаганди, чи у вигляді війни, чи через дії, які мають на інших настільки тривожний вплив».

ним урядом, тому що складається з представителів однієї тільки партії. Але це є нерозуміння факту, що демократичні уряди постають на підставі вільних виборів. Більше того, не можна назвати демократичними виборами, на яких можна виставляти представників лише однієї партії, а виборням забезпечується таємниця виборів.

Про взаємини між США і Англією, Черчіль заявив, що він закликає тільки до братерства між ними, а не до союзу чи пакту. «Я не маю сумніву, що це станеться і в цьому я так певний, як і в тому, що завтра сонце знову зійде». Черчіль підкреслив, що від англійсько-американської співпраці залежатиме «життя і свобода у світі».

Під кінець своєї промови Черчіль зазначив, що народи Великої Британії будуть стояти у великій і ширшій приязні по стороні Сполучених Штатів Америки, зберігаючи ідеї Атлантичної Хартії. Осв так об'єднані, обидві великі держави будуть старатись усунути нарешті прокляття війни і тиранії з лиця землі. Англо-саксонський світ готовий співпрацювати з Росією на засаді рівності. Майбутня позиція Росії у світі є в руках небагатих му-

Сталін відповідає Черчілеві

Москва. В інтер'ю з центральним органом комуністичної партії «Правда» генералісимус Сталін окреслив промову Черчіля у Фультоні як «небезпечний ант», який загрожуює миру та безпеці. Промова Черчіля, на думку Сталіна скерована на те, щоб посіяти між союзниками недовіря та перешкодити їхній співпраці. Сталін заявив далі: «Курс, запропонований Черчілем, не можна поєднати з укладеним союзним договором між Великою Британією і Советським Союзом. Хоча Черчіль сказав до своїх слухачів, що англо-советський пакт взаємної допомоги має бути продовжений на 50 літ, однак цієї заяви не можна поєднати з висловленим курсом Черчіля, який можна зрозуміти лише як прагнення до війни з Советським Союзом».

Щодо тверджень Черчіля про відносини Советської Росії з її сусідніми державами, Сталін сказав: «Це місце в промові Черчіля є нечестним і нетактовним наклепом. Потерше, як мож на говорити про саму Советську контролю у Відні і Берліні, коли мають там також свій осідок комісії чотирьох великих держав. По друге, не слід забувати факту, що німецька атака на Советський Союзшла через Фінляндію, Польщу, Болгарію і Мадяричину. Ця німецька інвазія була можлива тому, що в цих країнах були уряди, ворожі Советському Союзу. Нема нічого дивного, що Сов. Союз у своїх стараннях забезпечити на майбутнє робить ус, щоб у цих країнах створити уряди, які б ста-

ЗАГОСТРЕННЯ ПРЕСОВОЇ ЦЕНЗУРИ

Вашінгтон. У Вашингтоні офіційно підтверджено, що в Москві в останні дні загострилася цензура пресових звідошень закордонних кореспондентів.

Нюрнберзький процес

Процес в Нюрбергу увійшов у нову фазу. По перекладанні кількох свідків, що мали відношення до Герінга, почав він сам давати зізнання. Він говорив разом понад 13 годин. В багатьох випадках Герінг бере всю відповідальність на себе, відкачуючи тим інших підсудних, наприклад, Байтля, а щодо прилучення Австрії, то й самого Гітлера, якого він намовив негайно діяти в тій справі. Герінг визнає, що здійснювати головні цілі нацистичної програми він вважав за можливе хоч би і незаконними діями, чи засобами. Починаючи з 1933 р., признається Герінг- він докладав всіх зусиль для збудування сильного диктунства, якому завдячувала Німеччина за успіхи на початку війни. З цинічною гордістю признається Герінг, що в останню ніч перед окупаванням Чехії загрожував президентові (Гаха) збомбардуванням Праги, щоб його (Гаху) зробити більш податливим.

З другого боку, щодо жидівського питання Герінг відхиляється від участі в погромах і твердить, що він був за іншу форму розв'язання жидівської проблеми. В тій справі спритно знає всю вину на Геббельса і Бормана. Факт, що він сам наваж на жидів державну контрбанду в сумі мільярда марок, виправдує тим, що він не хотів того, щоб Геббельс сам загарбав жидівські гроші. Так само заперечує Герінг свою належність до переслідувачів церкви і доводить, що сам часто-густо ходив до церкви, дотів своїх хрестів, щоб таким чином духово вплинути на інших.

Чотирьохлітній господарчий план хоч і зміп-

жив, які мають вплив на 180 мільйонів людей у Советському Союзі й на багато мільйонів поза ним.

НАГОРОДЖЕННЯ ЧЕРЧІЛЯ

Вашінгтон. На банкеті, влаштованому на честь Черчіля в Нью-Йорку, американський амбасадор у Вел. Британії Джон Вайнайт назвав Черчіля «хорошим товаришем та справжнім приятелем США» та передав йому привітання від американського міністра закордонних справ. Губернатор Нью-Йорку заявив, що Черчіль у світі вказав на властивості справжнього морального провідництва. Перед банкетом голова міста Нью-Йорку вручив Черчілеві золоту медаль від міста за визначні заслуги.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ДО ФУЛЬТОНСЬКОЇ ПРОМОВИ

Вашінгтон. Під час засідання об'єднаного конгресового комітету американських жінок пані Рузвелт виступила з промовою, в якій сказала: «Ми ніколи не забудемо важливої ролі Черчіля в осягненні перемоги, але ми не можемо погодитись з поглядами, що народи, які говорять англійською мовою, можуть обійтись без більшої частини людства, що не говорить по-англійськи. Пані Рузвелт зажадала, щоб США у своїх міжнародних зносинах думала про інтереси усього світу».

випили лояльно до Сов. Союзу». Сталін обвинувачує Черчіля, як підбурювача до війни. Коли б дійшло до нового нападу на Східню Європу, сказав Сталін на закінчення інтер'ю, він був би вдійотий.

«ПРАВДА» І «ІЗВЕСТІЯ» АТАКУЮТЬ ЧЕРЧІЛЯ

Вашінгтон. Советська преса в перших днях після промови Черчіля у Фультоні обходила її повною мовчазкою. Щойно 11 березня «Правда» подала зміст промови та передову статтю, в якій гостро заатаковано Черчіля за його промову у Фультоні. Черчіля обвинувачується у підбурюванні до війни. Запропонований Черчілем військовий британсько-американський союз, як пише «Правда», скерований проти Советського Союзу, - який взяв на себе головний тягар війни та відіграв вирішальну ролу в перемозі над Німеччиною. Черчіль такою своєю пропозицією перевернуло, створену ним самим під час війни коаліцію «Великої Трійки».

В «Ізвестіях» з гострою атакою на Черчіля виступив російський історик Евген Тарле. В цій статті Тарле пише, що промова Черчіля відзначалася такою запеклістю, якої не чули вже від часу смерті Геббельса. СССР не піддається застосуванню сили з закордону. Советський Союз не допустить до повторення 1941 року, не стерпить ніякого готування до нападу на його кордони та не уступить ні перед якими погрозами, ні перед якоюсь модернішою зброєю. Теорія про те, що «росіяни визнають лише силу» є небезпечною і неправдивою. Ніщо не може так більше драгувати російський народ, як спроба налякати його погрозою.

ШЕФ УНПРА ВІДІЙШОВ

Вашінгтон. Генеральний дир. УНПРА, Герберт Леман, залишив свій пост з причини стану його здоров'я. Передбачають, що новим генеральним директором УНПРА буде призначений кол. президент США Гувер.

КОНТРОЛЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ

Вашінгтон. Сенатська комісія в справі атомової енергії постановила створити цивільну дорадчу комісію, яка буде співдіяти у створенні комітету для використання атомової енергії в мирних цілях. Военний міністер Петерсон заявив, що американське воєнне міністерство передасть контролю атомової енергії цивільним колам. Петерсон висловився на пресовій нараді, що міжнародна контрола атомової енергії означала б для США зречення з використання її як воєнної зброї. Треба думати, заявив він, що атомові бомба мусять розглядатись як частина національного воєнного озброєння доти, аж поки будуть вжиті певні і цілком успішні заходи для міжнародної майбутності.

Також др. Буш, директор наукового дослідного інституту, промовляючи про проблему атомової енергії підкреслив, що використання атомової енергії як воєнної зброї само не може усунути страху перед війною, лише потрібне ще загальне озброєння, щоб остаточно знищити методи масового нищення.

ІНДІЯ ПЕРЕД ВИРІШЕННЯМ СВОЄЇ ДОЛІ

Лондон. Прем'єр Етлі у палаті громад виступив з заявою про індійське питання. Він сказав, що не треба дивуватись тому, що індійський народ, який нараховує 400 мільйонів людей та який двічі вислав своїх синів на смерть в боротьбі за свободу, чим багато причинився до перемоги над тиранією, тепер сам домагається свободи, щоб вирішити свою власну долю. Індія має сама встановити, яка форма уряду їй найвідповідніша. Бажаючи Англії допомогти їй у розв'язанні цієї проблеми. Прем'єр Етлі висловив надію, що індійський народ вирішить не виходити з британської сім'ї народів, цього союзу вільних народів, що йде без ніякого примусу. Індія має також право дістати собі повну самостійність. Англія зробить все, щоб цей перехід, зробити для Індії найлегшим.

Індія прийняла заяву Етлі з задоволенням. Магатма Ганді звернувся з закликом до індійського народу, щоб він був терпеливий та дав можливість британській міністерській комісії здійснити британські заповнення.

Голова індійської конгресової партії Пандіт Негру заявив: «Ми бажаємо приязні з США, Росією і Англією, але тільки на основі повної свободи. Ми самі виберемо своїх друзів... Індія не має ніякого бажання втручатись в спірні питання та імперіалістичну реалізацію інших держав».

19 березня виїхала з Лондону до Нью Дельхі британська міністерська делегація в складі міністра для Індії, міністра торгівлі та міністра морських справ, щоб остаточно вирішити індійську проблему.

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛЬСЬКА АРМІЯ АНДЕРСА БУДЕ ДЕМОБІЛІЗОВАНА

Лондон. Як повідомляє Ройтер, англійський міністр закордонних справ Бевін повідомив командувача польської армії в Італії генерала Андерса, що перебуває тепер у Лондоні, про рішення британського уряду демобілізувати усі польські військові частини, що перебувають поза Польщею та знаходяться під британським командуванням.

Цими днями польські війська в Італії, Шотландії, Німеччині та на Середземному морі одержать відповідну прокламацію. Ця прокламація буде містити в собі заяву польського варшавського уряду та заяву британського уряду.

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА ПОКИДАЮТЬ МУХДЕН

Мухден. Советські війська несподівано почали евакуацію Мухдену (Манджурія). Советський командант Мухдену заявив китайській військовій владі, що з причини транспортних труднощів советські війська, вившовши з Мухдену, ще затримуються в Чантшуні, 200 км. на північний схід від Мухдену. В місті занотовано вулччі бої між японськими китайськими військами і комуністичними.

Генералісимус Чан-Кай-Шек в одній з промов перед урядовою партією «Гоміндан» заявив, що внутрішньо-політичні різниці думок не слід полагодувати силою та перестеріг китайський народ перед новою громадянською війною.

АТЕНТАТ У ТРІЄСТІ

Трієст. Невідомі особи революційним стрілами смертельно поранили майора Олаво Куде, члена югославської репаративної комісії.

За Інститут Української Національної Культури

У винятково критичному стані опинилася українська національна культура, відколи червона Росія окупувала всі українські землі та подбала, щоб не тільки ціла територія, призначена Москвою як українська, лишилася Советам, але також подбала, щоб переселити українське населення з земель під Польщею до Советів. Тим способом всіх українців, крім тих, що на еміграції, запроторила Москва в советську тюрму.

Саме цю піль, щоб остаточно сфабрикувати та вбити українського духа та знищити самостійну українську національну культуру, мала Росія, збираючи всі українські землі та всіх українців в межах советської червоної імперії. Йшло Кремлю про те, щоб поза Советами не могла проквітати українська культура відмінного типу від того, що його до вірування подасть світлило Кремль. Це теж одна із головних причин того безприкладного в історії полювання Советської Росії на українців, зокрема на українських діячів культури, що опинилися нині поза обсягом червоного кутка.

На щастя, велика кількість діячів української національної культури змогла урятуватися та схоронитися поза советськими впливами. На еміграції знайшлося багато високо вартісних спеціалістів української мови, історії, мистецтва та музики. Вони вже десятки літ, після розгрому української культури в 1930 році, марнувалися на підсоветській Україні та тепер, використовуючи зрушення кордонів червоного царства, опинилися по наших боці. Це спеціалісти високої міри, в силі віку, тому способні ще корисно працювати для дальшого розвою української культури аж до того часу, доки не дістануть змоги повернутися на рідну землю та працювати там для піднесення української культури на висоту, рівну іншим, найвище цивілізованим народам.

Так само вемігрувала майже вся духовна Західної України, працівники різних галузей української науки, музики та мистецтва. Скажу знов тільки загально, що з тих осіб в головних основах можна б відбудувати Львівське Наукове Товариство ім. Шевченка.

Поза рідкими землями в Західній Європі нині великий запас українських культурних робітників з передової Чехословаччини. Вони теж опинилися поза обсягом Советської руки, бо всі українські працькі установи — Вільний Університет, Історико-Філологічне Товариство, Подбрадська Академія зі своїм персоналом — опинилися на еміграції. Так само вемігрував з Берліну Науковий Інститут зі своїми відомими науковими силами.

Культурні працівники в силі створити поважну установу, що розбудує українську національну культуру поза Советами та збе-

реже не аж до кращих часів для України, яких ми напевно ще діждемося.

Все це накладає на дві старші українські еміграції за морем — у Злучених Державах та в Канаді, які вже є належно zorganizовані, сплатити тепер поважний борг супроти української батьківщини та подумати про закладення Інституту Української Національної Культури в Злучених Державах Америки або в Канаді.

Такий Інститут вимагає двох речей — згуртування принаймше поважної частини українських робітників культури в одній із згаданих країн та подбати про матеріальне вивільнення такого задуманого Інституту Української Національної Культури.

Щоб подбати про зосередження принаймше частини культурних робітників в краю, де мав би повстати задуманий інститут, повинен повстати окремий комітет, створений з заокеанських українців-науковців, що в порозумінню з Комітетом Америки та Канади подбав би, щоб зосередити принаймше частину українських науковців в одній з двох згаданих держав, а інших перевезти в безпечне місце.

Справу матеріального вивільнення такого Інституту Української Національної Культури муляло б перейняти на себе усе zorganizоване заокеанське громадянство, в першу чергу в Злучених Державах та Канаді. В свій час повинна бути створена кураторія із представників головних заокеанських установ. Їхнім завданням буде передумати справу постійного бюджету такої установи, покриваного частко-

во з фондів установ, частково з жертв цілого українського громадянства на еміграції поза Советами.

В справі інституту треба собі поставити ясну мету. Задуманий Інститут не мав би бути інститутом для потреб тільки місцевого громадянства та достосовуватися до культурних потреб американських чи канадських українців чи зокрема їх молоді.

Вмоги тутешнього громадянства, як громадян тих країн, є дещо відмінні. На мою думку Інститут Культури мав би бути свого роду українським Раперсвілем, тільки побудованим на ширшій основі. Це мала б бути еміграційна українська академія наук, літератури та мистецтва. Ціллю інституту було б вести наукові дослідження над українською культурою, вести видавничу та українській мові та в мовах світових. Одне слово новий інститут мав би бути продовженням наукової, літературної та мистецької діяльності на чужині з виразним пляном повороту на рідну землю в пригоду хвилину для дальшої успішної праці над українською національною культурою, забезпеченою вже охоронною, благодатною рукою української влади.

Такий Інститут Української Національної Культури урятував би перед советсько-московським знищенням не тільки діячів української культури, але також саму українську культуру, як культуру окремої старої нації.

«Свобода» **Микола Чубиний.**

Олекса Антропов

(З нагоди 150 річниця смерті).

Ім'я О. Антропова відоме в історії російсько-го мистецтва, як визначного портретиста середньої XVIII століття, що в Петербурзі створив цілу школу мистців-портретистів. Російські мистецтвознавці звичайно підкреслювали, що Антропов розпочав у Петербурзі новітнє, взорване на Захід, реалістичне малярство, ще до появи у Петербурзі славних українських портретистів Дмитра Левицького (1735-1822) і Володимира Боровиковського (1757-1825). Рівнож подавали, що коли було закінчено будівлю Андріївську церкву в Києві, то для розмальовання її «поклали» з Петербургу О. Антропова (1752), якому, мовляв, «допомогли» кийські мистці Григорій Левицький (1697-1769) та його син Дмитро. В цих представленнях впадала в очі та «маленька» недолучність, що О. Антропову було в той час всього 36 років, тоді як відомому і славному граверові і маляреві Григорію Левицькому пов-

них 55 років. Отже більш правдоподібно, що керував роботами Гр. Левицький, хоча до помочі 36-літнього О. Антропова і 17-літнього свого сина.

Мистець народився в Петербурзі в 1716 р., так що в цьому році припадає також 230 рік з дня його народження. Жив і працював Антропов також в Петербурзі, де і вмер в 1796 році на 79 році життя. Здавалось би, що вже ці факти та саме прізвище — достаточо вказують на походження мистця. Але в дійсності було інакше.

Фюрдло в своїй праці «Опыт истории начертательных искусств в России» («Художественная Газета», 1838, ст. 549) досить каже, що ученики О. Антропова «які і він сам — малоросіяне». Автор твердить це на підставі офіційних вірогідних документів, а саме парохіальної книги церкви Різдва «в Пискачах», де спочатку жив О. Антропов разом з іншим

малярем І. Більським. Ця відома не мусить нас дивувати. В попередній статті про Григорія Телчегорського (гл. «Слово», з дня 3. П. 1946, члс. 9), з'ясовано, який великий вплив українських мистців до Москви тривав протягом цілого XVII століття. Те саме було і в XVIII столітті, з тою різницею, що вразі українські сили відходили з України вже до північної столиці над болотами Невы... Не мусить нас дивувати і закінчення прізвища мистця, бо подібні «зміни» траплялися часто в практиках московських парохій і «парських» канцелярій...

Творчість О. Антропова припадає на переходову добу від бароко до класицизму і новітнього більш реалістичного малярства. Його портрети мають ще сильну основу барокового стилю, що на Україні прибрал своєрідних відмін в XVII—XVIII століттях, званого під назвою українського бароко.

Хоч мистець старався наблизитися до більш свободного, реалістичного трактування портрету, все-таки в ньому сильно відчужається барокова умовність, урочистість і штивність постав та де-яка застїлість і сухість форм. Про це свідчать збережені його портрети архідіакона Сильвестра Кулябки і купця І. Чиркіна. Цікаво, що цей останній портрет, за рисунком Антропова, граверував Григорій Серебрянський в 1770 р. — теж українець з Охтирки, що був професором Академії Мистецтв у Петербурзі.

Не менш інтересний факт, що О. Антропов, на замовлення Швалова, виконав портрет малоросійського гетьмана в національному костюмі. Очевидно не без підстав було замовлено О. Антропову таку працю — як знавцю українського одягу.

Обмежена кількість збережених праць О. Антропова не дає можливості дати ширшу характеристику його творчості. Також докладніше невідомо, які саме праці виконував він у Києві в Андріївській церкві. Зрештою про розписи згодом було так «відновлено» і знищено, що вона не дала б погляду про шововар.

Важно відмітити, що О. Антропов у другій половині XVIII ст. провадив у Петербурзі власну малярську школу, яка користувалася великою повагою. Знаємо цілий ряд імен його учнів, як Дмитра Левицького (син Григорія Левицького з Києва), Ф. Литвинів, Федір і Василь Андрієві, Петро Дрожин, Я. Нікітін, Доротей і Константин Синицин, Іван Кочетов, Дмитро Петин. Отже більшість, як створює парохіальна книга церкви Різдва в Петербурзі, були українці.

Згадуючи нині ім'я Олекси Антропова, з нагоди 150 річниця смерті мистця, привертало його справжнє обличчя та ставимо поруч інших славних імен історії українського мистецтва. **В. С.**

Де чатувала смерть...

(із щоденника)

8. квітня 1944.

Зірвали з нар о третій годині, а взагалі ця ніч була важка. Когось шукали, прибігали штурмани й прийшов навіть Яструб — найштурманій роттенфюрер, прозваний так за своє подрамлене, худе обличчя, що дійсно нагадує шуліку. Цього самого Яструба я бачив підчас арештного нових в'язнів у лазні. Він пішов з м. ін. до одного в'язня й розмовляв з ним, водночас шпигуючи й розпинаючи йому груди й живір великим ножиком. В'язень, атлетичної будови хлопчик, дивився Яструбові просто в очі й сміявся, кров струмком текла йому по ногах і утворила незабарон цілу калюжу. Кажали, що це тільки «забава», що того дня у Яструба був «старий настрой».

Сьогодні цей Яструб був і класав револьвером. Взяв рукою в рукавиці й гаранником. У мене підчас цієї нічної в'язни урки вкрали шаб.

Ранок злющій, бо-холодний. З уагрітв, де каменьоломи й варстали, дме вітер, шпигає голками. Мокрий сніг у лице. На «капелю» тримають довго. Площа, на яку входять «бляхи», криє в собі тисячі костей. Тут був великий шидівський пивбар, а потім місце розстрілу підчас протижидівської «акції». Тут же закопувано, а потім на цьому місці впріс штурмтабор. Влітку б'є з землі сонух. Трупи лежать не глибоко. Підчас апапо лютував «Земельничка». Це молодий роттенфюрер, що срадається поміж рядами тиженью, мов кіт, і спідкує, чи не намагася хтось припасти у товариша. «Ти хотів воно?» — і в'язень несподівано, немаче громом, зраженій, падає на землю. Це «Земельничка» підірвав здуку й вкльоє по вуху. Лежачого б'є ногами, зуби й кров на землі.

Юрба на, вишкудувана в лави, нагадує ставність з «Оперн за три грощі». Це де всі

одержали «пасьяки», але кожному роздаво ламіття, що було на складі, кеймовірне ламіття потягнене спереду і ззаду кватом, умоточені у червоній або жовтій фарбі: Люди починають тремтіти, сніють від вітру й довгого стояння. «Арбайтскомандо формірон!» — паронти! Відхід трупами на працю повз товстенного шфа табору, повз його штаб, через шпалери штурманів і штурманок із собаками, автоматами, нагааяи. «Мінен аб!» Віда, якщо не всі враз стягнуть шапки з голених гоів!

«Капо» — ніци-вриміналісти, приставлені для догляду справности бригад, подбать, щоб цей день не був легким.

Сніг, вітер пронизує до костей. І голод. Робота сьогодні не надто важка — вирівнювання гористого терену, де мають бути бараки. Але «Окулярник» — людина в уніформі ОС і в окулярах вже на місці. Це мабуть якийсь мулярський челядник із Шлезвігу, що любить порядок і працьовитість. Він не дає розігнати спину від 7 до 19 години, перерва на обід 20 хвилин. Коли «але» працюють, проховежу ще на дві години. Набратати треба повну лопату, тачку везти повну, з верхом, длаганом бити без перерви, інакше Окулярник кричне — «Ду, Фавленпер!» Наступить на лопату й б'є. Деякіля зубів звичайно залишається шодня на місці праці. Снігали не в лік. Окулярник б'є «справно».

Краї горбка, біля якого працюємо, ярк. Він відгороджений від дороги, що веде в центр табору (весь табір займає декілька квадратних кілометрів) дротом. У ярку сніття, консервні банки, ламіття — всіяні відпадки, що їх авляють з табору, людські оскропки (де зразом і «Ятринна» бунтала, де тут працює) і т. зв. «Козача гірка». Шодля під кропи під'їждять автомашини з мотом, шодля (інакш декілька разів на день) виводять з автомашини

ни людей — жінок, дітей, чоловіків, юнаків, зганяють в ярк і... розстрілюють з автоматів.

Процедура йде швидко — чути лише сухий металічний ласкіт (ми працюємо 10—12 метрів від місця стражи і, везучи тачку з землею, усе бачимо). Виконаві роблять своє діло вміло, звично. За 20—30 хв. все готове. Коли повертаємось вже з порожніми тачками, в ярку лежать тіла побитих. Не всі ще мертві — їх поодилиці дострілюють. На боці стоїть, ждучи вкінці екозекції, бригада «гробоподателів». Вона вже перед тим наготувала стос дощок і хлизу, тепер лише вистає постатати з трупіс чоботи, новиймати золоті зуби, уложити трупи на стосі, облати пальями і підпалити. Трупи горять цілий день — ікий, сончильний дм в'ється по цілому таборі. «Козача гірка ім Бері», як кажуть в'язні. З міста, з в'язниці привозять щораз нових закладників. У Велику П'ятницю — вчора, «роздувано» 200 душ, в тому числі 75 швидівців.

Ятринні про це мало говорять. Втім, «Козача гірка» — це, може, ще найкращий епілот нидіния в цьому пеклі на землі. Говод ходить примарою по бляках. Хліб з'їдають за день наперед, залишається юшка, але й того не завжди достанеш, бо кухня видає за бляками — поки потрапили на чергу, вже ніч, тоді плюєш на все й ідеши спати з големим шлуноком. Ідуть усе — лупиниця, дерево, вугілля. П'ють воду — усеж шлунок чимсь заповнюється.

Пригадує чорніють на снігові гори, що збігає до штурманого озериця (бого копали терік і воно поховало в своїх чорних, смердичих халлах чимало в'язнів), кінці з закопаного картоплею. Вона призначена для кухні штурманів. Застережено, що кого зловлять на сиробі копати кінці, стрілятимуть без попередження. Але голод не тітка. Раз-по-раз виправляється смілянці, летять стрілом до кінця, відрабють нічтими, одрабють їх до крові, пералу землю й ковають картоплю в шалці й кінці. Далеко навкіл зістаєся біля кінця, виправляється на

штурмана, що проходить повз. Кілька картоплин або смерть.

Увечері ще додатковий «ляйстун». Ко-трійсь в'язень не прийшов своєчасно на абель. Відповідають за не всі. І після праці ще довгий марш на гору з двома важкими каміньками (розставлені по дорозі «капо» дають, щоб каміньки не були надто малі, отже вгнаешся, а несеш). На горі ці каміньки складаємо на купу. Такий марш усього табору з каміньками триває декілька годин (зазтра будемо їх напевно зночити вночі...)

Пригадується: Я на гору круту, крем'яну, буду камінь важкий підіймати...

17 серпня 1944.

Мое «Арбайтскомандо» в порівнянні з попереднім, при каменьоломах — пречудове. Дистатись сюди не було легко. Подарунок для «капо». Гудіння моторів, сверлів, пронизливе скреготіння зьор по роїках, лайка «капо», «Лос, лос»... штурманів, свист «пайті» — від цього всього можна втратити нерви до рення, збожеволіти.

А тут треба накидати на автомашини штурер. Але темпо! До кожної машини по шість в'язнів, за 20 хвилин машина мусить бути повна. Правда, п'ят злетіть зливаю, сонце дотече, білий зруб смелі, звідкіл спідяться каміні, сніють очі. Але в короткому інтервалі, між чергами машин, що приїждять з міста негавним потоком, можна хоч на кілька хвилин спертись на лопату.

Та щастя буває завжди коротким. В таборі знов халепа. Хтось пробував утекти, поклався. Тепер на цілий тиждень наш табір стає Штрафлагером. Десь табір виганяють новити дошки зі стовпів. Дорога — три кілометри, обставлена густо штурманами й собаками. Довезу ложку, яку, нормально, ледве підіймо 12 людей, несе 4 в'язні й то бігом. Біля вагонів лезуть, білка, крик — кожна група намагася вибрати найкращу ложку. Штурманів рече-чуться. Але не тільки початок гри. На земній

„Не злим тихим словом“

По всіх осередках, де тільки перебувають українські люди, щоразу в березні дні згадують «не злим тихим словом» Кобзаря України, великого поета й борця проти російського імперіалізму Тараса Шевченка. В ці дні найбільше думки й почуття кожного українця ли-

нуть на просторі рідної землі, на березі Дніпра-Славути, де височить над всією Україною пам'ятник найбільшого її співця. Його заповіти й поклики ми носимо в своїх серцях, вони є — наказ поколінням боротися за повне визволення України з чужинської неволі.

В МЮНХЕНІ.

У таборі Фрайман урочисто відсвяткували річницю Тараса Шевченка.

На сцені театру УНРРА вишукувалися українські діти, які склали «поклін батькові Тарасові». Мішаний хор під керівництвом В. Чубатого виконав безсмертний «Заповіт».

Доповідь про Шевченка зробив дир. О. Ціпник. З великою вокальною майстерністю проспівав «Гетьмани» і «Дума», соліст Мюнхенської опери, видатний український артист Орест Руснак. Співачі номери «Погасло сонце» і «Гомоніла Україна» виконала артистка клівської опери Катерина Таранова.

З успіхом пройшла інсценізація «Гамалія»; далі продовжував поему «Кавказ» І. Фізер, музичне трио під керівництвом Я. Слабого виконало в'язанку народних пісень, мішаний хор проспівав «Ой три шляхи», «Сонце заходить», «Розрита могила» і кант Почаївській Божій Матері.

Академія закінчилася співом національного гімну.

НА ЛЯЙМІ.

Урочисто був проведений вечір в українському таборі на Ляймі (Мюнхен).

Співом «Заповіту» у виконанні хору розпочався вечір. Реферат на тему «Значення Шевченка» прочитав інж. Волковський, після чого делегати литовської громади привітали присутніх з днем пам'яті великого поета, порівнювали його з своїми національними поетами і продекларували «Заповіт» і «Світе тихий».

Хор проспівав «Реве та стогне», учні народної школи продекларували низку Шевченкових поезій. З великим успіхом прочитала вірш «Б'ють пороги» 6-літня дівчинка. Виступи хору й скрипака та деклямації творів Шевченка сповнили програму свята.

В РЕГЕНСБУРЗІ

В гімнастичній залі УНРРА 16. 3. відбувся урочистий Концерт з нагоди річниці Кобзаря України. Об'єднаний хор під орудою проф. Іванченка виконав «Заповіт», п'єсменник Юрій Косач виконав пісню й змістовну промову, пов'язавши творчість Шевченка з світовими явищами та з сучасними прагненнями в літературі, мистецтві та в громадському житті. Шевченкова творчість освітлює нам путь, по-

риває до боротьби за Україну. Шевченко — провідник у минулому й сучасному визвольному русі.

Добре виступив хор гімназії, проспівавши «Ой, діброво», Любов Гурко з чуттям проречувала, «Суботів», а л. Інна Черняхівська під акомп. п. Л. Драгоманової проспівала «Садок вишневий» та «Нащо мені чорні брови» (муз. М. Лясенка). Далі «Сонце заходить», муз. Роздольського, «Думи мої», муз. Воробкевича виконав хор оселі. Скрипкове сольо «Будь ми здорова», «Синя чічка» — варіації народних пісень проф. Повалачека з успіхом провів сам автор. «Владико неба і землі», муз. Артемовського, виконав об'єднаний хор оселі й гімназії під орудою проф. Іванченка.

За браком приміщення заповідений концерт у місті не відбувся.

ДІТИ — ШЕВЧЕНКОВІ

Шевченко дуже любив дітей. В багатьох своїх творах він так ніжно, з почуттям безмежної любови до дитини говорить про це.

Українські діти теж безмежно люблять Шевченка. Святе молодецьке почуття часто нас хвилює і ми з надзвичайною приємністю слухаємо виступи малечі, яка широко й так безпосередньо виявляє своє замишлення в поезіях великого майстра і знавця дитячої психіки.

Діти української народної школи і дитячого садка в Регенсбурзі дня 15. III під проводом своїх учителів і виховників влаштували в руханковій залі Шевченківське свято. Шкільний хор під орудою учителя Яремовича з успіхом виконав безсмертний «Заповіт» (муз. Стеценка), а учениця О. Мельник сказала зворушливе слово. Широко й докладно приготувана програма дитячого садка справила на присутніх глибоке враження. Дяка за це належить провідниці В. Рожанській.

Гуртова деклямація дітей нар. школи, мело-деклямація «Розрита могила» у виконанні О. Нагірної та декл. «Привіт батькові Тарасові» у вик. І. Підгорепської були на високому рівні. Особливо гарно показав себе шкільний хор виконання складних пісень «Сонце заходить», «Реве та стогне», «Садок вишневий».

Своєю працею та виступом дитвора укр. школи спільно з учительством та з управителем школи гідно зарекомендували себе перед своїм і чужим громадством, за що належить їм подяка.

Макаревич, який умер сьогодні перед апелем. Його, зі спухлими ногами, в агонії ще вранці вольки на «апелі». А тепер повзали, щоб сходитися рахунок. До шпиталю його вже не приймали, а в шпиталю його чекала б ця сама доля — вперснення ціннику, бо таборів лікарі принципово не турбуються важкохворими. Хто виглядає але — тому дорога на «Козячу гірку!»

Спи, добрий друже! Тобі вже не треба нічого — ні «комет» (недокурків), щоб хоч трохи забутиє у синьому димі цигарки, ні хліба, ні неба Італії, ні Флорійської брами твого Кракова, нічого — про що ти мріяв ще напередодні, все вірячи, що «буде краще», що «все буде добре»...

— Аотреген!..

Маса на апельній плоді здригнулась. Ногти, мов колоди. Не йдуть. Вльокі рушили, море голених голів, море облич-мерців. Лайка висне в тихому прримерку. «Капо» Тоні й Адольф, два урки перед бльоком СС влаштувають провізоричну «кобилку» — тут має відбутись ексзекуція. В'язень Б. дістане 150 нагаїв за згублення знаряддя до праці — власности нац.соціалістичної держави. Я протискуюсь через юрбу — хотчу бачити обличчя деліквента, як він реагує на це. Що й казати — 150 нагаїв, це не козячий витриміає.

— Людина має тільки одну с..... поєміхаеться він, — все мусить витримати.

Запорізький гумор. В'язень К. свідчає штани. Йому наступають на голову й ноги. А сонце байдуже, пурпурним кругом заходить за узгір'я й золотить і «СС-Штрассе» — дороту, що знає день-у-день страдний марш 12 тисяч еств-номерів, і «Козячу гірку» — ярк, де долізає мозок і «ров розстріляних, і апельній майдан на тисячах востей, і чорні озера, і весь цей табір, должну смерти, презирства, ненависти і надії. Безнадійної надії тих, що в горнях темля під загасем «надлюдий» но окре-стали буть людами. Ю. Н.

В АВГСБУРЗІ

З нагоди роковин смерти українського Кобзаря в українському таборі м. Автсбурга 10. III. був улаштований літературно-музичний вечір. Коротке вступне слово прочитала п. Шпаківська. Після цього хор під керівництвом п. Бабуняка проспівав ряд пісень, написаних на тексти Шевченкових творів. Кілька інсценізацій творів Т. Шевченка показав аматорський драматичний гурток. (Керівник п. Андрухович).

Треба відмітити високий рівень виступів хору і драматичного гуртка. Оформлення сцени викazuje також дотепність виконавця (п. Антонішин): на заднім плані сцени стояв велетенський «Кобзар»; На сторінках його були намальовані відповідні до змісту інсценізованих творів картини; зміна декорацій відбулася простим перегортанням сторінок.

Глядачі глибоко перейнялись урочистим настроєм вечора. Іхне почуття вилилось у співі національного гімну. —но.

В ШВАЙНФУРТІ

Як повідомляє тижневик «Неділя», у Швайнфурті 9 і 10 березня в українському театрі ім. І. Котляревського відбулася урочиста Шевченківська Академія, на якій, крім громадян українського табору, були присутні гості американії, французії та поляки. На академії було вистоплено два реферати — в українській і англійській мовах про життя і творчість Тараса Шевченка, після чого відбувся ювілейний концерт з виступами чоловічого хору під диригуванням о. Позняка, об'єднаного (чоловічого, церковного і театрального), під керівництвом п. Любанського, кількома сольоствами та виставою другої дії опери «Катерина».

У ЛАНДСГУТІ

У довідливо прибраній залі УНРРА в Ландсгуті велічаво, як мабуть у мало якому іншому еміграційному осередку, відбулося свято Шевченка. Мішаний хор під керівництвом проф. Д. Петрівського добрим виконанням «Садок вишневий» та «Ой, у саду...» зарекоментував себе найкраще. Баритон Л. Рейнарвіч, при акомп. Козеленка, прекрасно інтерпретував Лясенкові композиції до слів Шевченка, як «Гетьмани», «Дума», «Ой, Дніпре» а також бандурист Шюкалко козяцькі і нар. думи, між ними улюблену для Шевченка «Думу про Правду і Неправду».

Святотчна промова п. Смолія І., деклямація «Кавказ» у викон. Децика В., «43-псалом» та інсценізація «Розрита могила» надали всій імпрезі виразне ідейне спрямування.

Оформлення сцени з сільветкою поета у виконанні маларя Т. Козубра, а також солідно оформлена, друкована програма, що побіч автопортрету Шевченка містила ще в собі короткі, основні відомості про Шевченка англійською та німецькою мовами. Все це і весь концерт своїм високим культурним рівнем — причинились до популяризації Шевченка та доброго українського імені. —ій.

В РОЗЕНГАЙМІ.

У таборі «Нова Баварія» відбувся 9 березня реферат про Шевченка, а 10 березня панакхда і відчит про Шевченка, як маларя з демонстрацією світлин на екрані — артиста-плястика Степана Луцка.

Протягом березня відбудуться низка рефератів про Шевченка, дитяча вистава «Малий Тарас», п'єса «Назар Стодоля» в поставі драматичного гуртка під керівництвом режисера Чорноморця і 24 березня заплановано концерт-академію з участю хору, солістів, бандуристів, де будуть інсценізовані «Невольник», «Сліпий» та деклямації.

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ІМ. ШЕВЧЕНКА

До Шевченкових свят капеля бандуристів ім. Т. Шевченка під мистецтвими керівництвом Г. Кітасого підготувала музично-хорову сцену на Шевченкові твори. Вона складається з музичних творів: «Реве та стогне», «Встає хмара за Лиману», «Думи мої, думи мої, ви мої єдині» Ревуцького, відома народна пісня: «У туркени по тім боці» Лясенка, «Гей, злітались орли» Стеценка, «Заповіт» Стеценка, які переткано деклямацією творів Шевченка.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ЮРІЯ БУРЯКІВЦЯ

У Мюнхені, в Студентській домівці, відбувся авторський вечір поета Юрія Буряківця. Вступне слово про творчість поета сказав проф. Г. Лінчевський. Поезії в рецитації автора та декляматором Катерини Кохно і Надії Хмарі, з яких особливо барвисто відтворила зміст шерша. Присутні з увагою вислухали і взяли жваву в обговоренні, при чому ніхто не заперечував мистецької цінности прочитаних творів.

* Советська влада націоналізувала на Барпальській Україні всі промислові підприємства, банки, гірничі заклади та приватні господарські підприємства.

СОБОР ЄПИСКОПІВ УАПЦ

В місті Веслінгені відбувся Собор єпископів Української Автокефальної Православної Церкви американської й англійської зон. Цей Собор єпископів, що мав відбутись ще в грудні м. р., пересунено на березень, з уваги на недугу митрополита Полікарпа.

ВЛІС СТУДЕНТІВ ДО УТГІ

Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ) в Регенсбурзі приймає вліск студентів аудиторних високошкільних студій на літні семестри акад. року 1945-46 на відділах: **Агрономічно-лісовому** — семестри I (спіл. агр.-ліс.), II (спіл. агр.-ліс.), IV (спіл. агр.-ліс.), V агр., V ліс., VIII агр. (в Мінхені); **Ветеринарно-зоотехнічному** (в Мінхені) — I та II сем.; **Хеміко-технологічному** — I та II сем.; **Будівельному** — I та II сем.; на **Економічному факультеті** — I та II сем.

Вліск відбувається для Агрономічно-Лісового Факультету щодня між 10—12 год. в аудиторіях УТГІ в Регенсбурзі Лібльштр. 2, для Інженерного — тамже, для Економічного — Бадштр. 54, крім того в Делегатурах УТГІ та через пошту Регенсбург, Гангоферділленг, Кляве ф. Папештр. 2.

Ректорат УТГІ.

ПОЧАТОК ПРАВНИЧИХ СТУДІЙ

1 квітня ц. р. в Мюнхені розпочинається університетський курс з права і суспільних наук. Виклади провадитимуться як для слухачів I семестру, так і, — в порядку лекційної системи, — для слухачів старших семестрів. Викладачами є професорський склад факультету права і суспільних наук УВУ.

Вліск приймається в канцелярії УВУ (Мюнхен, Йоганніспляц 6).

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Грецький прем'єр Софудіс прийняв дмїсію всіх міністрів та створив новий уряд з членів ліберальної партії. Демонстрації, що де них закликали ліві партії, уряд заборонив.

* Фінляндський уряд подався до дмїсії. Президент Юго Паасікві закликав членів кабінету тимчасово далі провадити свою працю.

* Міністра виховання уряду Віші Жана Швальє за денунціацію членів французького руху спротиву засуджено на 20 літ примусових робіт.

* Австрійський канцлер Фігель повідомив, що підчас другої світової війни загинуло 600.000 австрійців.

* До Японії прибуло 15.000 китайських в'язнів для посилення альянтської окупаційної армії.

* Французький уряд заборонив легальну проституцію. У зв'язку з тим усі публічні дом будуть закриті.

* Французький уряд запропонував США і Великій Британії зажадати від членів ООН зрвання господарчих зносин з Іспанією Франка.

* В Атенях, в наслідок страйку робітників електростанцій, нема електричного світла. Страйк скерований проти постанови уряду не вихідати терміну виборів.

* Підвищення платень робітникам у закладах виробництва автомашин в США привело до припинення страйку 285.000 робітників Дженерал-Мотор, Дженерал-Електрик та інші.

* В Каліфорнії занотовано землетрус. Шкоди незначні.

* Американська палата репрезентатів ухвалила 313 голосами проти 32 закон про передачу 271 малих американських кораблів для відбудови британської флотії.

* Підчас нападу індонезійських крайніх груп на британську колону постачання вбито 11 англійських воєнків та 64 поранено.

* Головою новообраної ради союзу обрано Андрия Жданова, а ради національностей — Кузнецова.

* 2500 членів гамбурзького відділу соц. демократичної партії Німеччини прийняли односторонню постанову проти об'єднання їхньої партії з комуністичною.

* Маршал Тіто відвідав цими днями Варшаву, де президент Берут відзначив його хрестом Віртуті Мілітарі.

* Советські в'язні мають залишити давський острів Борнгольм, який вони доі окупували. Евакуація советських в'язнів з Борнгольму вже почалася.

* В Александрії підчас останнього удару єгипетських студентів з англійськими в'язнями вбито 15 єгиптян та 170 поранено.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Redague Kolera. — Вилас Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. поручам в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühlner Straße 11